

Protokol nahrávky*

Pamětník: Igor Vejsada (IV), *2. 7. 1956 v Brně

Natočeno: 30. 7., 3. 8., 19. 10. 2025 on-line

Natočila a zpracovala: Kateřina Šalounová

* Protokol nepředkládá ověřená fakta. Reprodukuje informace v té podobě, jak je uvádí narátorka, a to včetně jejího hodnocení. Případné vnější faktické korekce nebo zpřesnění jsou odlišeny hranatými závorkami.

1. NAHRÁVKA	
00:00:00	Otec dámský krejčí, kulturní muž, hrál na housle v orchestru. Pocházel z Vysočiny, E. F. Burian mu nabídl angažmá. Matka pochází z buržoazní rodiny, vychovaná jako žena činu, vystudovala obchodní akademii, uměla jazyky, hrála na klavír. Pocházela ze slovenské židovské rodiny. Dědeček začal podnikat v Brně, obchodovala s orientálním zbožím a zahraničními delikatesami. Rozdílné poměry otce a matky. Rodiče si rozuměli. IV byl vnímán jako hyperaktivní dítě, dali ho na gymnastiku. Matka se znala s Kateřinou Gratzarovou, hlídala jí dítě, když tanečnice pracovala. Gratzarovou znal i Vejsadův otec. Pořádal i módní přehlídky. Tanečnice (i Věra Avratová) pobídl narátorovy rodiče, aby ho dali na balet.
00:08:34	V experimentální gymnastické škole od 13 let. Z gymnastiky získal kontakt na taneční školu. Tendence se předvádět, rozpoznali talent. Škola na tř. Kpt. Jaroše. Spolužáci – Veškrnová, Kaiser. Otec Josef Vejsada, matka Dagmar Vejsadová. Otec se dožil 98 let, dlouho samostatný, výborná fyzická i mentální kondice. Sourozenci – dva nevlastní – Dagmar, Richard. Sestra textilní průmyslovka, laborantka v Lachemě, bratr žil v Chebu a Plzni, poté studoval v Brně a žil s IV v jedné domácnosti. Richard pracoval v Akademii věd, výzkum bezobratlých živočichů, práce v Ženevě, i po celém světě. Vrátil se s manželkou do Prahy, tady špatná pozice, poté mezinárodní farmaceutická firma. Pracuje dál v důchodu ve vývoji léků, alergie, vakcíny proti COVID-19. Sestra se vdala do Itálie, byla překladatelkou, žije tam trvale.
00:21:26	Taneční konzervatoř. Jan Zvoník spolužák, přešel na herectví. IV si postupně si zvykal na systém, klasika mu dlouho nešla, učila je V. Vágnerová, také tanečnice a asistentka choreografa. Klasika na 7. hodinu na ráno. Nejprve tři roky na experimentální větví na dramatické konzervatoři, poté vznikl samostatný obor. Choreografické učiliště v Moskvě na rok. Pedagogové Nikonov, Prokofjev. Nebylo mu umožněno ve studiu pokračovat.
00:26:48	Spolužáci na taneční konzervatoři - A. Ambrová, D. Maštalířová – byla také v Moskvě – charakterní tanečnice. Sólistka M. Černá na studiích v Leningradě – potkali se v Rusku. J. Zvoník. M. Havlásková – brzy se vdala, talent, brzy u divadla. Pozdější manželka Marie Pavlíková – přešla z divadla do vojenského souboru kvůli Vejsadovi. Vejsada zvolil Bratislavu. Manželka jako civilní zaměstnanec, Vejsada na vojně. Společně pracovali.
00:30:40	Učitelé na konzervatoři - M. Figarová (charakterní tance), jezdila učit z Vídně, K. Janečka na partnerinu, Zavřelová – moderna, po ní Manka Turková – velký progres. Ředitelka TO Kvasnicová – zasadila se o Turkovou, byla otevřená novým tendencím. T. Pavlovská krátce – byla politicky nepohodlná kvůli duncanovskému zaměření. Turková korekce na absolventském koncertě. Studenti přemluvili Kvasnicovou, aby mohli použít hudbu Pink Floyd, prosadila to. Na tu dobu výjimečné i kostýmy. Turková korigovala i po herecké stránce. Kvasnicová byla osobnost, teoretička, pomáhala studentům, sama riskovala, učila češtinu – rozlišovala politicky vhodné a nevhodné informace. Atmosféra

	na škole byla dobrá. Jedna pedagožka byla slabým článkem, neměla autoritu. Kvasnicová učila z hlavy, byla ve výuce benevolentní. Poláckové dělali studenti naschvály. Lidový tanec učila E. Rybníčková. Charakterní tanec. Janečka – hodně ukazoval, studenti neměli ještě tu sílu. L. Kotzian je neučil – neměl výsledky od Vágnerové rád. Příchod Skálové – totálně politické jednání, drill, Vágnerovou odsunula, jejich absolventský ročník převzala. Němeček přesunul Skálovou do Brna a sám šel do Prahy. Skálová a Němeček si telefonovali – bylo slyšet. Skálová jako šéfová neměla zkušenosti. Vejsada také ne, když šel do Ostravy. Známost s L. Zaorálkem – peníze pro PKB. Zaorálek se zajímal a přišel na představení.
00:43:47	Účinkování v divadle už při konzervatoři za šéfa M. Kůry. Vejsada France a Jana Kůrová tančila Mášenku v <i>Louskáčkovi</i>. Kůra byl umělec, pes na tanečnice, jinak milý. Jednal bez represe. Většinou stafáž. První role na jevišti – <i>Louskáček</i> – přišla chuť do tance. Pochopil, že tanci se musí dát vše, co je energie, výsledek není zadarmo. Věděl už v gymnastice – nejlépe prostná.
00:48:08	Ruské vs. československé taneční školství. Hodně rozdílné. Štěstí na Vágnerovou (Vaganovsko-Posotovský vliv, věděla, jak technicky na to), jinak byla na jevišti lyrička. Školství se ale nedalo srovnat. Štěstí otevřené školy a studia dohromady s hudebníky a herci, spolupracovali, syntetický přístup přinesla Turková. Teď odděleno a tanečníci jsou ochuzeni, jen jeden obor. Učiliště v Rusku na vysoké úrovni. Moskevská šla na efekt (suverénnost), Petrohrad akademický, preciznější. Nebyl to ale obrovský propad, mezi naší a ruskou školou. V Rusku ale mnoho slavných jmen (Maximová, Plisecká, Messerer, Ulanova). Historka o studiu v Moskvě a setkání po letech. Přátelé s Mikhailem Messererem. Přijel učit do Ostravy z Monaka. Ani v Rusku nemají velké gáže. Messerer tichý a přesný pedagog. Vzácný zážitek. V Rusku chodil na představení na své pedagogy – neskutečné výkony, povzbuzující. Viděl premiéry <i>Carmen</i> – Plisecká, Anna Karenina. Plisecká pozvala své přátele na Silvestra, byl tam i Vejsada, byl obsluhován její služebnou. Aristokratické poměry.
00:59:19	Vojna – výcvik dva měsíce v Nových Zámcích, náročný výcvik, útěk do nemoci, pomoc od známého. Přes kontakty manželka zařídila angažmá v Bratislavě. Vytížen zájezdy, pouze formální ranní nástupy, úklid, hlavně denní tréninky, první cesta na západ do Francie. Francouzský manažer za války zraněn a operován v Bratislavě, nato angažoval SLUK a balet z Bratislavy na západ. Po týdenním návratu opět na francouzskou riviéru, Monako, Monte Carlo, i s orchestrem. Francouzský manažer precizní, vše si hlídal. Komponované balety – lidové, moderní, defilé s vlajkou, součástí i zpěv ve francouzštině, slovenštině. Vše přelom 1974/1975. Štěstí a velká zkušenost, závist: česká nemoc. Choreograf Ján Gold. V Bratislavě dobrá taneční mistryně Gita Gerbergová.
01:12:25	Do Brna IV angažoval Jiří Němeček. Dva roky ve sboru. Vágnerová ostražitá, bála se studenty prosazovat. <i>Marná opatrnost</i> – Benvolio v <i>Romeovi a Julii</i>, po odchodu Šprláka-Puka zdědil Merkucia. Sólová smlouva. Menší charakterní role. Wiesner – <i>Pierot</i> – úspěch, ztotožnění s rolí, nastartoval výrazovou a hlubší uměleckou rovinu. Ogoun – v moderně větší kreativita. Ogoun kreativní, citlivý, pracoval s partiturou, splňoval s L. Ogounovou jeho představy. Ceremoniář – <i>Šach králi</i>: progres, Martinů se nesměl hrát, jazzové prvky, aktivní a technicky nabitá role. <i>Signorina Giovannina</i> – i filmová verze Moskaljova, 1989.
01:23:08	Avratová pozvala IV do Vídně, ale neprošlo to přes Vágnerovou. Dva konkurzy udělal, přes Pragokonzert chtěl zlegalizovat, ale opět zamítnuto Skálovou – Vejsada potřebný pro socialistickou kulturu. <i>Šach králi</i> hostoval v Bratislavě, viděl tam balet Győr (<i>Carmina Burana</i>) - vedl Ivan Marko. Po představení dostal nabídku angažmá. IV nechtěl odejít uprostřed sezóny, Marko na něj počkal, Skálová povolila. Jiná práce

	v Maďarsku než u nás. Platy nemalé, vše se dalo sehnat. Neskutečně tvrdá práce, mnoho zájezdů, umělecké město, propojená komunita. Marko slavný – strhující tvorba. IV tančil <i>Carminu Buranu</i>, <i>Cirkus přichází</i>, oratorium <i>Kristus-Syn lidstva</i> na stadionu v Budapešti, spolupráce se dvěma baletními školami a lidovým souborem. V. Vašut se přijel podívat, IV chtěl Šmok do PKB, Paseková také viděla. Oba ocenili Vejsadovo rozhodnutí odejít do Györu. Základ souboru Maďaři, tvořil komunu, Marko spirituální člověk. Výkony vykoupený tvrdou prací. Hlavní protagonistka měla velkou taneční energii. Vejsada poprvé viděl totální vyčerpání. Neskutečná strhující práce, Marko smysl pro dynamiku.
01:37:00	Odchod z Maďarska. Rozhovor s Markem – IV řekl Markovi, co mu vadí, konfrontace o přehrávání, dveře otevřené tam i zpět. Po letech se potkali v Jeruzalémě – Marko empatický a emotivní, opětovné shledání – lidé, co pro vás něco znamenají se vrací. IV je jiný typ, ne nemilosrdný, nesnáší autoritu strachu, represí. V Rusku viděl represí, strach, tlak, žádná svoboda, vymývání mozků – to Vejsada odmítá. Cizinec v Rusku – kulturní náraz.
01:44:25	Rodina při angažmá v Maďarsku, žena vše zaopatřila, dvakrát byla žena s dítětem v Maďarsku, někdy i víkendy. Natáčení – den práce, den volno. Manželka tančila v brněnském operním baletu, který se odloučil od hlavního. Později se opět spojily, operní zanikl. 1985 zpět do Brna – návaznost na Ogounovy choreografie, studium na VŠ před revolucí.
2. NAHRÁVKA	
00:00:00	Studium dálkové – pedagog Sabovčík, Nosál – lidovkář, Vejsada měl známé v lidových souborech, naučil se hodně o analýze, hudbě, hudební změny konzultovat s hudebníkem – použil v praxi <i>V Romeovi a Julii</i>, nebo změny v <i>Labutím jezeře</i> ve spolupráci s dirigentem. Setkal se se ženou Martina Huby Dagmar, učila jej Marcela Grecmanová – dávala věci do souvislostí, vysvětlila teorii, ukázala v praxi, byla zábavná. Spřátelil se zde s Jozefem Bubákem (výtvarník slovenské měny) - manumentalista, trpěl těžkou nemocí, cítil dobře hudbu, cítil choreografii, spolupracoval s L. Vaculíkem. Bubák Vejsadu vedl, hodně pro IV znamenal. Spolu udělali <i>Rhapsody in Blue</i> – Sís, Forman, Schoberová viděli premiéru, se Sísem se znali z filmu o Fredu Asterovi, chodil na step – dělal jej na playback.
00:14:07	Bubák měl špatné zdraví, pouze už jen přátelský kontakt. Ale letěl za ním do Izraele. V rámci Tance Praha vystupoval soubor Kibbutz Dance Company. IV viděl jejich dvě choreografie v Janáčkově divadle. Přání přerostlo v realitu. Požádal o účast na tréninku. Nervozitu uklidnila klidným dotekem taneční mistryně. Potlesk po tréninku, poděkování. Setkání s Yehudit Arnon, rozhovor přes překladatele s manželkou, domluva angažmá. Exkluzivní smlouva pro udržení Vejsadovi rodiny – 2x do sezóny rodina přijela bezplatně do Izraele. Jednou přes Vánoce, všechny výlohy hradili. IV má i nadále k Izraeli silný vztah. V rámci předávání ceny pro Y. Arnon Vejsada tančil na festivalu s dalšími z celého světa. Po smrti Arnon Rami Beer Vejsadu pozval na taneční koncertní rozloučení. Po dlouhé pauze Vejsada opět tančil, vymyslel v noci na hotelovém pokoji. Poděkování Y. Arnon v hebrejštině. Izraelští tanečníci brečeli. Zakončil vystoupení momentálním nápadem – odložení růže klín manžela Y. Arnon.
00:28:00	V Izraeli – vývoj jeho osobnosti, poznání, překonání se, opuštění, smutek, deprese. Arnon – podpořila jej, obětovat vše pro tanec, dostal klíče od studia, aby se mohl učit choreografie. Arnon přeživší holocaustu nezná slovo únava. Země je stále v ohrožení, nic na sobě nedají znát, všichni pracují na 100 %. Všichni schopni sebeovládání, bez

	dramatu, žádná panika, současně citliví. Arnon mírná, ale přesná: situace s poučením (Vejsada měl pauzu, ostatní pracovali). Budování osobnosti. Strach, ohrožení. Panika a hledání bunkru. Těžké období ve válce, smíření s Palestinci.
00:37:00	Kluk s vysokým skokem, Arnon jej vytáhla z ulice, podpořila jej a on se stal světovým tanečníkem. IV ho učil. Ajman Safiah za 14 dní točil tři čisté piruety, měl dispozice, příběh pro film. IV ukončil angažmá. Později Arnon podpořila Ajmana, aby mohl přijet do Ostravy na mezinárodní workshop. IV zařídil, Ajman měl úspěch. Za rok potom jel na konkurz do Londýna do Rambert Ballet, získal sólovou smlouvu. Raketová kariéra, americký sen. Později Ajman jako lektor na workshopech v Izraeli, s IV se tam setkali. Stal se hvězdou, postavil rodinu na nohy, ale byl vyčerpan. Cítil, že musel skončit. Zemřel při surfování na moři v roce 2020. Hodně dokázal, brzy se vyčerpal. Kibbutz Dance Company pracoval i s Palestinci. IV tam založil i nadaci. Vztahy Izraelců a Palestinců. Nebýt konfliktu, tak je tam IV stále.
3. NAHRÁVKA	
00:00:00	Během druhého roku působení v Izraeli přišla nabídka do Mannheimu k choreografovi Philippu Talarovi (přes video) a Talarovu manželku, která působila v Izraeli jako pedagog. Po domluvě v Izraeli přijal angažmá a od sezóny 1994/95 zde byl déle než rok. Fatální úraz na jevišti, dlouhá rehabilitace - 4 měsíce 4 hodiny denně. Vrátil se do procesu, oprašovali <i>Romea a Julii</i> , jeli na festival do Anglie, IV tančil Merkucia, 10 představení za sebou, při třetím se zranění ozvalo znovu, alternace nebyla, lékař akutně zasahoval, nohu si definitivně odrovnal. Psychická zátěž, deprese z konce aktivní kariéry. Co dál diskutoval se šéfem, vrátil se domů.
00:07:17	Brno – přijat jako pedagog na JAMU, pohyb pro herce. Otevírání nové budovy Husy na provázku, <i>Čtvero ročních období</i> od Händla nastudoval s herci (Matonoha, Liška), performance osvětlena svíčkami. Po roce dostal nabídku od Ilji Racka na šéfa baletu v Ostravě. Pochyby o tom, zda šéfování zvládne. Soubor v Ostravě nebyl v dobrém stavu. Hornické spontánní publikum, IV měl na Ostravu dobré vzpomínky. Přišel v době, kdy se měnilo kulturní klima města, vzpomínání na Gabzdyla a Psotův systém, základy dobré. Metafora-oprava domu. Měl peníze, rozšířil soubor, aby soubor mohl působit ve všech divadelních složkách. Musel vysvětlovat, že baletní soubor není servisní balet.
00:17:00	Více než 17 let v Ostravě, přežil několik ředitelů, přišel vzdálený příbuzný operní režisér Jiří Nekvasil. Problematický rodinně-pracovní vztah s ředitelem. Soubor potřebuje růst. Uvažovali o Kyliánově choreografii, pozval mnoho zahraničních pedagogů a choreografů (Messerer). Postrádal mladší publikum. Saša Babraj – výtvarník navrhnul uvést <i>Beatles</i> . Divadlo bylo plné mladých. Řešil hlasitost hudby. <i>The Doors</i> – průřez životem J. Morrisona, postavy Warhola, Joplin. Besedy po představeních – nástroj k nasměrování mladých i k neoklasice, např. <i>Annu Kareninu</i> . Rozhodl se šéfování ukončit. Nechtěl být vyhozen, společně s ředitelem hledali nového šéfa. Nastoupila Lenka Dřimalová, dnes IV hodnotí soubor vysoko. Zamyšlení nad kvalitou našich konzervatoří. Proč neumí u nás víc než ze zahraničí? Znalost svého těla.
00:27:44	Další inscenace IV v Ostravě. Řešil nedostatky souboru sportovci – basketbalisti v baletu – <i>Spartakus. Labutí jezero</i> – předělal libreto, na základě filmu Čajkovskij, vadil mu styl kostýmů, chtěl secesi à la G. Klimt. Popisuje kostýmy. Výtvarnice Sylva Hanáková navrhla. Rozuměli si s Vejsadou. David Basika dekorace. Třetí a čtvrté jednání udělal klasicky. Z učitele tance udělal smysluplnou roli, učitel – Rotbart jedna postava – dramaturgicky rozebírá. Proměna dívky v labuť skrz zrcadlo, světelný výměna do

	zahradní párty. Sebereflexe v dramaturgickém výkladu. Vidí jinou logiku v baletu. Převtělení Čajkovského do prince se neobjevuje. V hudbě je hodně.
00:39:15	Inscenace <i>Eva</i> s hudebním skladatelem. Projekt <i>Doteky</i> s Klarinet Factory. Seznámil se s hudebníky na koncertě a poprosil je o spolupráci, pracovali s transkripcemi. Neobvyklý příběh, dvě hlavní postavy herci, barokní novela. R. Balogh dělal <i>Macbetha</i> , Lepold dostal cenu. <i>Othello. Romeo a Julie. Louskáčka</i> uvedl I. Slavický. Dětská představení.
00:43:00	PKB: S Petrem Zuskou se znal. Potkali se ve vlaku. IV nevyšla inscenace s Nohavicovými písněmi, Zuskovi ano. Zuska navrhl Vejsadovi PKB. IV dříve chtěl, přes konkurz neprošel. Šmoka neoslňil. <i>Concerto</i> od Martinů IV uvedl v Brně – Šmok a Vašut viděli – chtěli jej do PKB. Odmítl kvůli Markovi. Rozhovor s Pasekovou. Poměry v souboru v Györu. Diskuze s Jandovou, Dunovským, Zuskou. Špatné kritiky, stagnace souboru. Neupřímnost k tanečníkům. Šéf agentury kvůli stagnaci už PKB nezval. Zuska unaven z ND, PKB nepřevzal, ale choreografoval: <i>Kytice, Listy důvěrné</i> . Začátky v PKB náročné – rozjetý vlak. Změna díky osobní snaze Ladislavy Jandové. IV odmítá řešit administrativu.
00:53:00	Poté do PKB nastoupila L. Svidró, IV taneční mistr – spokojen v umělecké práci. Problémy s penězi historicky i v současnosti. Býval by potřeboval 14 mil. na slušný provoz. Ministři neposkytli. Pomohl jen Zaorálek. Politici neví, jak vypadají taneční věci, které finančně podporují. V současnosti opět problémy, IV sleduje.
00:58:34	Pedagog v Tanečním centru Praha. Dobrá organizace školy, studenti širší záběr, i světelný design, step, rozšiřují obzor tanečníkům. Škola Vejsadovi vycházela vstříc. Studenti hostovali v PKB, fungovala dobrá spolupráce, jedna budova. <i>La Strada</i> . Vejsada učil během angažmá v PKB. Z PKB odešel kvůli financím. Asistentka Lenka zůstala, Vejsada se místa vzdal. Nechtěl přistoupit na projektové divadlo. Chtěl plánovat dramaturgii. Metafora hokejového národního týmu. TCP snižovalo stavy pedagogů, zvítězil privátní sektor. TCP – špičkové zázemí a vybavení.
01:04:50	Další nabídky, špatná situace v Izraeli – šílené válečné podmínky. Snad se situace zklidní a opět přijde pozvání. Skvělá pracovní atmosféra, Dance Village, nové divadlo. Vyšlo hostování PKB do Japonska – představení a workshopy pro děti. Politika a vnitřní stavy, tlak prostředí, IV už nechtěl. Kolegyně jej pozvala do Egypta, kde je spokojen. Velmi liberální. Bratr přijel na návštěvu. IV v Egyptě učí, rysuje se další taneční projekt pro cizince a jejich děti v resortu. Představa, rozpočet, vše se dá domluvit. Má přátele, práci, příznivé klima Hurgady. Mix cizinců a původních obyvatel, vše založeno na turistickém ruchu. Nabídku do baletu do Káhiry odmítl kvůli špatnému vzduchu a hlučnému prostředí. Učí děti, amatéry, sportovce, staví choreografie, jezdí na soutěže. Číslo <i>Cirkus</i> poslali online do USA, příští rok do Barcelony na soutěž. menší úspěchy, nic jej nestresuje. V ČR byl ve stresu. Sousedka Němka to má obdobně.
01:14:50	Soubor Bílá holubice – „dítě“ Vejsady a manželky Ilji Racka Věry, tanec handicapovaných. Viděl představení Iris Cohen – nádherná show. Poprvé to zkusil v Německu, když byl zraněn. Dcera Věry Zuzana Racková byla postižená. Věra Racková prosadila dny evropského handicapu v Ostravě. Vejsadovi domluvila spolupráci s postiženou Kateřinou, udělali spolu duet na hudbu Šalom alejchem. Ona nedokázala zastavit pohyb, schopna hluboké koncentrace. Přibírali k sobě děti, program, prostory od města, zapojila se i dcera Tereza, asistenti. <i>Bolero</i> . Nabírali šikovné lidi. Tereza Vejsadová dělala terapie, konzultace s lékaři. Představení na Evropských dnech handicapu – představení na zemi bez vozičku. Bílá holubice existuje dodnes. Dostali granty, získali peníze pro postižené. Dokázali velké věci. Natáčeli sbírku pro Kuře s ČT v cirkuse. Handicapovaní disciplinovaní. Kateřina napsala knihu. Partnerský život handicapovaných.

01:27:00	Zájezdy s Bílou holubicí. Dcera Tereza převzala, dělala s nimi i choreografie. Narušení souboru smrtí Zuzany Rackové. Ples handicapu – program, účast politiků, Pirát Hřib byl dojat. Dcera dělá inkluzivní představení, odešla z Ostravy do Brna. Představení v divadle Barka. Vystudovala uměleckou průmyslovku, IV s manželkou nechtěli rozhodovat za ni – nešla na konzervatoř. Dispozice měla, na zájezdech vydržela na zkouškách, vzpomínka na dětskou choreografii, na <i>Edif Piaf</i> v Izraeli. Lukáš Lepold, její manžel, se do projektu zapojil. Těžká a nelukrativní cesta. Dcera se v této práci postupně našla, zaskakovala za IV, navázala důvěru a respekt. Není to pro každého. Když je dobrá energie, všechno jde. Čas má, přizpůsobil se pomalejšímu tempu nového domova.
----------	--